

Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Stanisław Dzieciuchowicz (1907–1972)

Dzieciuchowicza

Niestrudzony
lekarz
społecznik
i organizator
służby zdrowia
w Rawiczu

Stanisław Dzieciuchowicz urodził się 10 października 1907 r. we Wrześni. Tam też ukończył szkołę powszechną oraz gimnazjum. Studia rozpoczął w 1927 r. na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego. Dyplom lekarza uzyskał w lipcu 1933 r. W czasie studiów działał w stowarzyszeniach naukowych oraz prowadził działalność społeczną. Przez dwa lata piastował funkcję przewodniczącego uczelnianej organizacji Koło Medyków, a na ostatnim roku studiów funkcję wiceprzewodniczącego Wszesłowaniańskiego Związku Medyków. Po ukończeniu studiów odbywał służbę wojskową w Warszawie, Poznaniu oraz Rawiczu. W październiku 1934 r. rozpoczął pracę jako asystent Kliniki Chirurgicznej w Poznaniu. W 1936 r. przez 3 miesiące praktykował w Klinice Chorób Kobietych w Poznaniu oraz zastępował lekarzy w Sierakowie i Szamotułach. Od 1936 r. kontynuował naukę w Państwowej Wyższej Szkole Higieny w Warszawie, uzyskując w 1937 r. dyplom wyższego urzędnika państwowego. W 1937 r. na podstawie pracy „Pierwotne nowotwory miedniczki nerkowej” otrzymał tytuł doktora medycyny. W czerwcu 1937 r. po trzymiesięcznej praktyce w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu objął stanowisko lekarza powiatowego w Rawiczu. Funkcję tę pełnił do wybuchu II wojny światowej. W tym okresie dał się poznać jako lekarz oddany pacjentom, niestrudzony w niesieniu po-

mocy, a na jego szczególne względy mogli liczyć ludzie biedni i dzieci.

Po wybuchu wojny wraz z całym starostwem ewakuowany został do Przemyśla, skąd w listopadzie 1939 r. przeniósł się do Krakowa. Aktywna działalność w podziemiu antyhitlerowskim i możliwość zdekonspirowania doprowadziła do konieczności opuszczenia Krakowa. Trafił do wsi Irządza w województwie kieleckim, gdzie pozostał do zakończenia wojny. Prowadził tam praktykę lekarską, aktywnie działał w partyzantce. Brał udział w tworzeniu Związku Walki Zbrojnej na tych terenach, walczył pod pseudonimem „Lancet”. Pomagał rannym partyzantom, dysponował wyposażeniem szpitala polowego, z którym przemieszczał się w zależności od miejsca walk. We wsi Witowo utworzył szpital dla 100 rannych uczestników powstania warszawskiego, w miejscowości Zawady dom starców dla 90 osób ewakuowanych z okupowanej Warszawy oraz w Lelowie sierociniec dla 150 dzieci. Odznaczony został przez Bataliony Chłopskie Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami oraz przez Armię Krajową Srebrnym Krzyżem z Mieczami.

W maju 1945 r. powrócił do Rawicza, gdzie powtórnie objął stanowisko lekarza

powiatowego. Kraj zniszczony przez okupanta wymagał organizacji służby zdrowia od podstaw. Stanisław Dzieciuchowicz współorganizował Szpital Powiatowy w Rawiczu, ośrodki zdrowia w Rawiczu, Bojanowie, Miejskiej Górcie oraz Jutrosinie, poradnie dla matki i dziecka w Rawiczu oraz Sarnowie. Oprócz działalności medycznej Dzieciuchowicz ofiarnie działał społecznie. W 1946 r. powołał Towarzystwo Burs i Stypendiów, dzięki któremu uczniowie szkół mogli w godnych warunkach społecznych kontynuować naukę. W 1949 r. powołał Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia w Rawiczu, którego też został prezesem. W 1950 r. zorganizował ogródek jordanowski z licznymi atrakcjami dla dzieci. Za swą pracę społeczną otrzymał wiele odznaczeń. W 1950 r. oddelegowany został do organizowania wydziału służby zdrowia województwa zielonogórskiego. Za zasługi w służbie zdrowia otrzymał w 1954 r. Złoty Krzyż Zasługi, a w 1955 r. Medal 10-lecia Polski Ludowej. Ze względu na pogorszenie stanu zdrowia przerwał pracę w Zielonej Górze i powrócił do Rawicza, gdzie objął stanowisko kierownika Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej i Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Z jego inicjatywy powstał w 1970 r. w Rawiczu Dom Seniora. W 1971 r. przeszedł na rentę inwalidzką. Cierpiał na nadciśnienie tętnicze i kamice nerkową. Zmarł 1 października 1972 r. w Poznaniu, został pochowany na Cmentarzu Junikowskim w Poznaniu.

Ulica Stanisława Dzieciuchowicza znajduje się w zachodniej części Rawicza jest położona równolegle do ulicy Józefa Englerta. Dom Pomocy Społecznej, który powstał z jego inicjatywy, nosi nazwę Dziennego Domu Pomocy Społecznej im. dr. Stanisława Dzieciuchowicza.

Stanisław Dzieciuchowicz miał jednego syna, Stanisława Macieja Dzieciuchowicza, który również jest lekarzem i bardzo aktywnym działaczem naszego samorządu zawodowego. Wnuk Stanisława, Łukasz, też jest lekarzem, profesorem nadzwyczajnym w Klinice Chirurgii Ogólnej i Naczyni Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

Autorzy dziękują dr. Stanisławowi Maciejowi Dzieciuchowiczowi za udostępnienie materiałów.

DR N. MED. TOMASZ KAZAŁO
PROF. NADZW. DR HAB. N. MED. ANDRZEJ GRZYBOWSKI